

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ 11^{ΟΥ} & 63^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ποίηση Ψυχής και Σώματι.

Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ & Αλέξανδρος Δαμουλιάνος

Τ. 51 π. νυέρα ποίησης. 21- 03- 2015

Πηγές: * εφ. ΤΟ ΒΗΜΑ/βιβλία/ Α. Κουζέλη, 15-3-15, ** Thiva-post.blogspot/nikolas ανακ. 19-3-15, *** Δαμουλιάνος Αλ., Ποιήματα, 2007, Γ.Γ.Ε.ΓΓΕ

Η ποιήτρια που δοξάζει το σώμα*

«Έκδηλα ερωτική και με αμείωτη την αισθησιακή σχέση της με τον κόσμο, ποιήτρια του πάθους, με την πάροδο του χρόνου η Αγγελάκη-Ρουκ έγινε πιο στοχαστική, εστιάζοντας με τη μνήμη της στη χοϊκή και στην ουράνια αίσθηση ενός κόσμου που δεν χάνει ποτέ την πρωτογενή του δύναμη. Ανάλογη, έντονα αισθησιακή και βαθιά μυστική, είναι και η σχέση με τον γεμάτο χυμούς γενέθλιο τόπο της που μετουσιώνεται στην ποίησή της, δίνοντας έτσι μια απεριόριστη διάρκεια φυσικού στοιχείου στην ωραιότητα αλλά και στον πόνο που δημιουργεί η ζωή». Με αυτή την αιτιολόγηση η Κριτική Επιτροπή των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας απένευσε το Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας 2014 στην ποιήτρια και μεταφράστρια **Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ**. Το βραβείο, που θεσπίστηκε το 1989 και απονέμεται συστηματικά από το 1993, ήταν «η οφειλόμενη τιμή σε ανθρώπους των γραμμάτων που είχαν αδικηθεί από τις κρατικές βραβεύσεις, κυρίως λόγω πολιτικών πεποιθήσεων». Την Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ τα Κρατικά Βραβεία δεν την αγνόησαν - τιμήθηκε με το Β' Βραβείο Ποίησης το 1985 και με το Βραβείο Ποίησης το 2012 -, αναντίρρητα όμως και τούτο το βραβείο της αξίζει.

Γεννήθηκε στα Εξάρχεια το 1939. Κόρη του δικηγόρου Γιάννη Αγγελάκη, φίλου του Νίκου Καζαντζάκη, είχε τον μεγάλο Κρητικό νόνο και πρότυπο. Στην εφηβεία της ανακάλυψε τον Καβάφη και αυτό την καθόρισε. Έβαλε ρότα για την ποίηση. Πρώτο δημοσιευμένο ποίημα στο περιοδικό *Καινούρια Εποχή* το 1956 με τίτλο «Μοναξιά». «Κλωσσοπούλι του Παρνασσού, μη με ντροπιάσεις» της γράφει ο Καζαντζάκης συστήνοντας παράλληλα τη νεαρή ποιήτρια στον διευθυντή του περιοδικού Γιάννη Γουδέλη.

Πρώτη συλλογή το 1963, *Λύκοι και σύννεφα*. Από το 1971 και μετά εκδίδει περίπου ένα ποιητικό βιβλίο κάθε δύο χρόνια, δεκαεπτά συλλογές συνολικά, οι δύο στα αγγλικά: *Ποιήματα*, '63-'69 (1971), *Μαγδαληνή, το μεγάλο θηλαστικό* (1974), *The Body is the Victory and the Defeat of Dreams* (1975), *Τα σκόρπια χαρτιά της Πηνελόπης* (1977), *Ο θρίαμβος της σταθερής απώλειας* (1978), *Ενάντιος έρωτας* (1982), *Οι μνηστήρες* (1984), *Beings and Things on their Own* (1986), *Όταν το σώμα. Επιλογή*, 1963-1988 (1988), *Επίλογος αέρας* (1990), *Άδεια φύση* (1993), *Λυσιού* (1995), *Ωραία έρημος η σάρκα* (1995), *Η ύλη μόνη* (2001), *Μεταφράζοντας σε έρωτα της ζωής το τέλος* (2003), *Στον ουρανό του τίποτα με ελάχιστα* (2005), *Η ανορεξία της ύπαρξης* (2011) κ.ά. Στο ενδιάμεσο, πολλές μεταφράσεις από τα αγγλικά, τα γαλλικά, τα ρωσικά: Μπέκετ, Μαγιακόφσκι, Λέρμοντοφ, Πούσκιν, Λεονίντ Αντρέγιεφ, Σίλβια Πλαθ, Ντίλαν Τόμας, Σολ Μπέλουου, Γιόζεφ Μπρόνσκι, Σέιμους Χίνι, Ζακ Λακαριέρ. Με την ποίηση ζει, με τη μετάφραση τρέφεται.

Η αναπηρία από σταφυλόκοκκο σε ηλικία βρεφική της δίδαξε την αξία του σώματος: «Το σώμα είναι η Νίκη των ονείρων / όταν ασύστολο σαν το νερό / σηκώνει' απ' τον ύπνο / με κοιμισμέν' ακόμα τις βούλες / τις ουλές, τα τόσα τα σημάδια / τους σκούρους ελαιώνες του / ερωτευμένους / δροσερούς μέσα στη χούφτα».

Ο μικρασιάτης πατέρας της, στο πατρικό σπίτι στην Αίγινα, της δίδαξε την αγάπη της γης.

Η ποίησή της, αφηγηματική, απλώνεται σε στίχους λυρικής συντομίας. Πρόσφατα κυκλοφόρησε η συγκεντρωτική έκδοση των ποιημάτων της *Ποίηση, 1963-2011* (Καστανιώτης, 2014).

Με τα δικά της λόγια: «Το ποίημα δεν είν' αυτά που είπαμε / ούτε τα λίγ' ακόμη που θα ζήσω. / Δεν είν' αυτά που μου 'δειξες αμίλητος / σαν να μην ήτανε δικά σου / ούτ' η δική μου ένδεια / μπρος στους κήπους. / Κοίτα / η λέξη μόνο βγαίνει / από τη λέξη / κι η ιδιοσυγκρασία της / αναβλύζει ολόκληρη / σαν φύση» («Για την ποίηση»).

Η Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ γράφει μια ποίηση αισιόδοξη, φωτεινή ακόμη και όταν νοσταλγικά αναπολεί, όταν υπαρξιακά στοχάζεται. Ποίηση σταθερά δοξαστική του σώματος, της φύσης, της γυναίκας, του έρωτα, της ζωής: «Δε θα 'μαστε ποτέ / από που είμαστε στιγμιαία / αλλ' είναι θρίαμβος / αυτή η σταθερή απώλεια».

Η απόφαση της Κριτικής Επιτροπής ήταν ομόφωνη και συμφωνούμε: πρόκειται για μια δημιουργό με αναγνωρίσιμη φωνή, «η οποία πέρα από κάθε αμφιβολία ανήκει στην κορυφή του σύγχρονου ελληνικού ποιητικού γίγνεσθαι».

.....
Κυριακή, 12/12/2010 (ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ - απόσπασμα **)

Ο 19χρονος τετραπληγικός ποιητής Αλέξανδρος

Δαμουλιάνος μιλά για το αδιάκοπο βάσανο της τέχνης του

Τέλος πάντων. Βεΐκου, μια μεγάλη κατηφόρα, αδιέξοδο, η γέφυρα της Ηρακλείου, μια εξίσου μεγάλη ανηφόρα και μετά ένα μικρό στενό με κατοικίες, μηχανάκια και αυτοκίνητα που πάνε βόλτα μόνο τα Σαββατοκύριακα. Για τον Αλέξανδρο δεν ήξερα και πολλά. Μερικά μονόστηλα στις εφημερίδες που μιλούσαν για τον νεαρό τετραπληγικό ποιητή. Στο τηλέφωνο είχα μιλήσει με τον πατέρα του, περιπτερά στην Ριζούπολη. Ο Αλέξανδρος άλλωστε δεν είναι εύκολος στα λόγια. Και για να τον παρακολουθήσεις, θέλει μεγάλη προσοχή.

«Μπείτε γρήγορα να μη φύγει η γάτα». Ο Αλέξανδρος ήταν με το αμαξίδιό του στο σαλόνι. Ένα μικρό σπρώξιμο του μοχλού με τον καρπό του δεξιού του χεριού και οι ρόδες ήρθαν κοντά μου. Ένα μαύρο διακριτικό σκουλαρικό, ένα λάπτοπ στα πόδια, αθλητικά παπούτσια και ένα βλέμμα εξεταστικό. Όπως αρμόζει σε έναν ατίθασο νεολαίο. **Μόνο που ο Αλέξανδρος δεν περπατάει. Η τετραπληγία του διαγνώστηκε όταν ήταν μωρό.** Η μητέρα του, η Χριστίνα είχε μια φυσιολογική εγκυμοσύνη, η γέννα όμως κράτησε πολλές ώρες. Ήταν μικρή και δεν ήθελε να γεννήσει με καισαρική. Η απουσία οξυγόνου και οι λαθεμένες εκτιμήσεις των γιατρών επέφεραν τελικά μια ανεπανόρθωτη βλάβη στα νεύρα που σχετίζονται με την κίνηση.

... ΜΑ ο Αλέξανδρος γράφει:

ΘΕΟΣ ΣΤΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ***

Το όνομα θα μείνει κρυμμένο πίσω από τις κληματαριές
Τα χέρια δεμένα και τα πόδια μσοκαμένα
Τα μάτια κόκκινα τα χείλη ιδρωμένα
Και ο άνθρωπος νεκρός.

Τα ποιήματα που χωρίς αίμα γεννήσαμε
Σπάνε τους στίχους τους στις πετροβολίες του θανάτου.

Οι παπάδες πήραν τα γαλόνια,
Οι στρατηγί τα λιβάνια και μας πρόσταξαν
Και μας ξόρκισαν / να κόψουμε τα πόδια της πατρίδας.
Έξω από το παράθυρο, / τα θαύματα περιπολούν τους δρόμους
Και μέσα, ο Θεός κλειδωμένος, / σκίζει προσευχές και
καθρέφτες.

Οι φτωχοί κι αγράμματοι,
Θα μιλήσουν και θα γράφουν
τη διαθήκη του κόσμου.